

DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ 7 NİSAN

Otizm spektrum bozukluğu, belirgin sosyal, iletişim ve davranış farklılıklarını beraberinde getiren bir durumdur¹. Otizm spektrum bozukluğu (OSB), bozulmuş sosyal davranış, iletişim ve dil ile karakterize edilen bir dizi koşulu ve hem kişiye özgü hem de tekrarlarla gerçekleştirilen dar bir ilgi ve faaliyet yelpazesini ifade etmektedir. OSB'li bireyler sıklıkla epilepsi (sara hastalığı), depresyon, anksiyete (kaygı bozukluğu) ve dikkat eksikliği-hiperaktivite bozukluğu (DEHB) dahil olmak başka ek sorunlara da sahip olabilmektedir. OSB'li bireylerde entelektüel işleyiş çok değişkendir; ağır derecede bozulmadan, bir konuda ileri bir yeteneğe sahip olmaya kadar ilerlemektedir. Dünyada 160 çocuktan birinin otizm spektrum bozukluğuna sahip olduğu bilinmektedir. Aralık 2016'da yayınlanan "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016-2019)" kapsamında Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından "Otizm Spektrum Bozukluğu Tarama ve Takip Programı" oluşturulmuştur².

Erken yaşta tanı konması davranışsal tedavi, beslenme düzenlemeleri, ilaç tedavisi ve tamamlayıcı tedavi yaklaşımları için önem taşımaktadır. Otizm Spektrum Bozukluğunun önemli belirtileri şöyledir³:

- ✓ 12 aylık olmasına rağmen ismine tepki vermemek,
- ✓ 14 aya ulaştıktan sonra dahi bir objeye dikkatini vermemek,
- ✓ 18 aya ulaşmasına rağmen taklide dayalı oyun oynayamamak,
- ✓ Göz kontağı kurmaktan kaçınmak, yalnız olmak istemek,
- ✓ Başkalarının duygularını anlamakta zorlanmak ve kendi duyguları hakkında konuşmak istememek,
- ✓ Gecikmiş konuşma ve dil becerisi,
- ✓ Bazı kelime veya kelime gruplarını sürekli tekrarlamak,
- ✓ Sorulara ilişkisiz yanıtlar vermek,

¹ [İnternet] <https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/facts.html> Erişim: 07.04.2020.

² [İnternet] https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/kurumsal/yayinlarimiz/rehberler/Otizm_Spektrum_BozukluguOBS_Olan_Bireylere_Yonelik_Saglikli_Beslenme_Onerileri_Rehberi.pdf Erişim: 07.04.2020.

³ [İnternet] <https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/signs.html> Erişim: 07.04.2020.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2019/2020-53)

- ✓ Küçük değişimlerden büyük üzüntü duymak,
- ✓ El çırpma, dairesel hareketlerle dönmek,
- ✓ Koku ve tatlarla karşı beklenmeyen tepkiler göstermek,
- ✓ Sabit alışkanlıklara sahip olmak.

Birleşmiş Milletler, kişilerin farklılıklarının zenginleştirici gücünü önemsemiş, gelişimsel kısıtlılıkları olan ve öğrenme güçlüğü yaşayan kişilerin de haklarının savunuculuğunu üstlenerek iyilik hallerinin artırılması için çalışmalarda bulunmuştur. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 21 Ocak 2008 tarihli açıklamasında 02.04.2008 tarihinden itibaren her yıl 2 Nisan'ın 'Dünya Otizm Farkındalık Günü' olmasını kararlaştırmıştır. Bu günün amacı otizme karşı toplumsal farkındalığı artırmak ve ülkelerin otizmlili bireylere karşı farkındalığı artırmak için çeşitli faaliyetlerde bulunmasını desteklemektir⁴.

Önceki yıl 'Yardımcı Teknolojiler, Aktif Katılım' teması ile kutlanan Dünya Otizm Farkındalık gününün 2020 yılında odağında COVID-19 salgını yer almıştır. Salgın, otizmlili bireylerin toplumda karşılaştıkları engelleri artırabilir; Bu nedenle bu bireylerin gelişmelerinin önünde engel oluşturmaması için ek önlemler alınmalıdır. Otizmlili bireylerin, sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında sıkıntı çekmemeleri için evlerinden de sağlık hizmetlerine ulaşabilmeleri gereklidir. Uzaktan eğitimin gündemde olduğu salgın sırasında otizmlili bireylerin eğitimlerinin aynı şekilde devam edebilmesi için uygun yöntemler geliştirilmelidir. Evden çalışma modelinin benimsendiği durumlarda otizmlili bireylerin de çalışma hayatlarının devamı için çözüm yolları ortaya konmalıdır. Otizm Farkındalık Günü bu yıl otizmlili bireylerle birlikte birbirimizi desteklemek ve dayanışma için önemli bir fırsattır⁵.

⁴ [İnternet] <https://www.un.org/en/observances/autism-day/background> Erişim: 07.04.2020.

⁵ [İnternet] <https://www.un.org/en/observances/autism-day> Erişim: 07.04.2020.